

Cultura i Espectacles

Adeu a un gegant de la cultura catalana

Mor als 95 anys Josep Maria Espinàs, periodista, narrador, fundador de l'editorial La Campana i Els Setze Jutges

Adeu al mestre de molts

Lluís Lloret
BARCELONA

Feia temps que Josep Maria Espinàs no estava bé, reclòs a casa, anar sumant, amb la paciència i el bon tarannà que el van caracteritzar tota la vida, limitacions mentals i físiques. Fins ahir, que va morir. Tenia 95 anys i un currículum variat i ric amb un afegit no gaire comú, ser un mestre admirat i respectat per diverses generacions d'escriptors i lectors. Era un home de distàncies curtes. El Palau de la Generalitat acollirà la capella ardent de l'escriptor i periodista.

Nascut a Barcelona el 7 de març del 1927, Josep Maria Espinàs i Massip és autor de més de noranta títols, entre narrativa, novel·la, prosa de no-ficció, memòries, periodisme literari, teatre i una vintena dels seus famosos *A peu per...*, perquè va ser un viatger dels d'anar caminant i observant els paisatges i fent parlar la gent. Així, a peu, va recórrer bona part de Catalunya. I també molts altres punts del món, tot sigui dit.

També va escriure milers d'articles a la premsa.

Durant 23 anys a l'Avui, amb la secció *A la vora de...*, i després a *El Periódico*, fins al 2019.

En tots els gèneres va ser un mestre, però com a articulista va excel·lir, amb el seu estil planer de narrar fets aparentment quotidians amb un sotabosc frondós. Feia literatura de l'anècdota, treia punta al detall anodí, oferia visions cordials i reflexions encertades de la vida. Un article diari, mantenint el nivell, l'atenció, sovint la

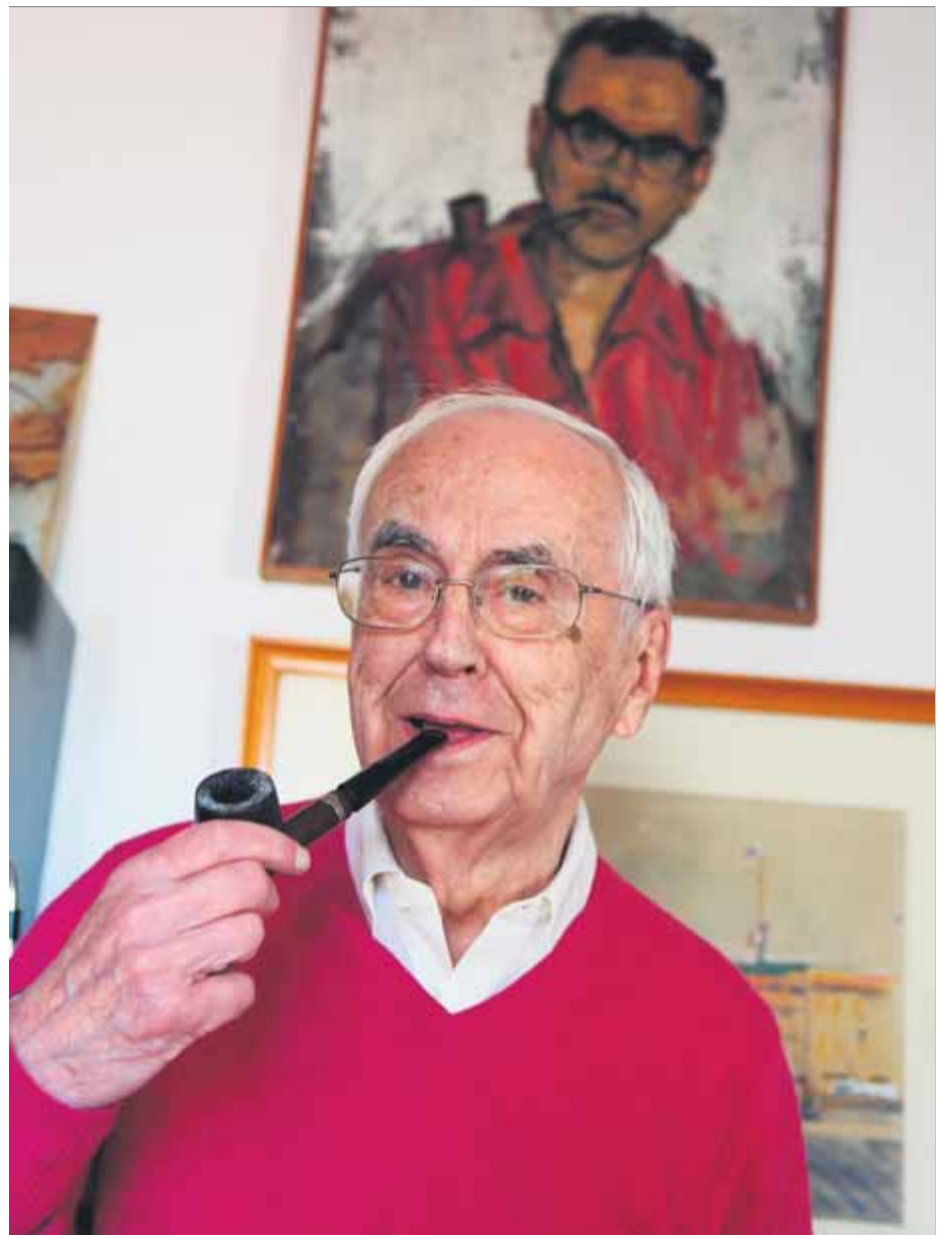
J.M. Espinàs està considerat un dels grans cronistes catalans de la història

devoció dels lectors és molt difícil. I ell ho aconseguia, picant fort les tecles de la seva màquina d'escriure Olivetti.

Va estudiar als Escolapis i es va llicenciar en dret a la UB el 1949. Aquell mateix any va guanyar el pre-

mi Guimerà amb el seu primer article. De premis en vindrien molts més, com ara el Sant Jordi, el Joanot Martorell, el Víctor Català, la Lletra d'Or i d'altres d'honorífics, com per exemple el premi Trajectòria de la Setmana del llibre en Català, el Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, la Creu de Sant Jordi, la medalla d'or de la Generalitat de Catalunya i el premi Memorial Francesc Macià, per la seva defensa de la llengua i la cultura catalanes. Els grans honors els tenia tots, perquè se'ls mereixia. Per un cop, la societat cultural, política i civil ha fet justícia.

El 2013 va rebre el premi Ofici de Periodista, que atorga el Col·legi de Periodistes de Catalunya a la trajectòria dels "professionals que són una referència per al conjunt de la professió i que gaudeixen del respecte i l'estima dels seus companys". Una definició ben oportuna. El mateix any, la Facultat de Comunicació de la UAB li va atorgar el premi Ploma d'Or. Molt abans, el 1983 ja va rebre el Ciutat de Barcelona de periodisme i el 1995 el Premi Nacional de Periodisme.

Josep Maria Espinàs a casa seva el 2015 davant d'un quadre d'ell de jove ■ ELISABETH MAGRE

Deixant l'apartat dels reconeixements i continuant amb la seva trajectòria, Espinàs va exercir d'advocat fins al 1955, moment en què va entrar a treballar a l'editorial Destino. Allà va conèixer altres intel·lectuals com ara Josep Pla, Nèstor Luján, Camilo José Cela...

Va debutar en novel·la el 1953, amb *Com ganyats oflames*. I, de mica en mica, títol a títol, va anar guanyant lectors, més enllà del nostre país i tot. El 1961 es va traduir a l'anglès *Tots som iguals* (1956), que va ser elogiada per la premsa nord-americana. El 1986 va publicar unes cartes, amb una tendresa i naturalitat espina-sianes, adreçades a la seva filla, amb síndrome de Down. *El teu nom és Olga* va ser un èxit editorial,

també a l'estranger. Un llibre que encara es reedita.

En la seva faceta de periodista i gran conversador, dels que saben escoltar i dir la paraula justa, va conduir programes d'entrevistes com ara *Identitats*, a TV3, i *Personal i intransferible* i *Senyals*, al Canal 33.

La seva feina com a editor també és molt destacable. El 1985, amb Isabel Martí, van fundar La Campana, una editorial que es va autoimposar no publicar més de vint llibres a l'any per poder-los treballar com toca. D'aquesta manera va ser mestre directe de molt d'autors que li han agraït públicament la seva àmplia visió de la literatura i la seva capacitat per donar-ne l'opinió amb una modèstia sincera.

És autor de la magnífica

lletra de l'himne del Barça, amb Jaume Picas, i música de Manuel Valls Gorina. Si hagués cobrat drets, hauria estat ric com pocs. Si més no, ahir, abans del partit contra el Sevilla, el Camp Nou li va dedicar un minut de silenci.

I encara queda un apartat en què va ser important i pioner. El 1961 va ser un dels impulsors de la Nova Cançó i un dels fundadors d'Els Setze Jutges. Ell mateix va cantar i enregistrar cançons de Georges Brassens. Del francès va recordar en una entrevista que deia que "tots anirem a la fossa comuna del temps". I li semblava bé, perquè de fums només tenia els de la seva habitual pipa. Però de comú no en tenia res. Que l'últim viatge li sigui pla-cid, mestre. ■